

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 22.08.1962, sp. zn. 8 Tz 48/62, ECLI:CZ:NS:1962:8.TZ.48.1962.1

Číslo: 3/1963

Právní věta: Spôsoby vyvolania všeobecného nebezpečenstva uvádza príkladmo ustanovenie § 179 ods. 1 tr. zák. Všeobecné nebezpečenstvo nastáva vtedy, ak hrozí ľuďom bezprostredne a konkrétne nebezpečenstvo smrti alebo ťažkej újmy na zdraví, alebo cudziemu majetku škoda veľkého rozsahu. Škoda veľkého rozsahu musí zodpovedať škode, aká môže vzniknúť požiarom, povodňou, výbuchom apod., tj. škoda okolo 100 000,- Kčs. Ustanovenia § 137 a § 224 tr. zák. chránia spoločenské záujmy obsiahnuté už v ustanovení § 180 ods. 2 písm. a), c) a ods. 3 tr. zák. ustanovenie § 180 ods. 2 písm. a), c) a ods. 3 tr. zák. je preto v pomere k ustanoveniu § 137 a § 224 tr. zák. ustanovením špeciálnym.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 22.08.1962

Spisová značka: 8 Tz 48/62

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Doprava, Obecné ohrožení, Poškozování majetku v socialistickém vlastnictví, Škoda, Škoda velkého rozsahu, Souběh, Ublížení na zdraví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 35

§ 137

§ 179

§ 180

§ 224 141/1961 Sb. § 23

§ 270

§ 31

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obvinený závorár ČSD, v dobe, kedy očakával príchod nákladného vlaku, otvoril závory nákladnému autu Tatra, ktorý vošiel na prechod a bol takto vlakom zachytený. Pri tejto nehode bol usmrtený vodič uvedeného nákladného auta D. a bola spôsobená škoda na majetku v socialistickom vlastníctve v hodnote viacej ako 100 000,- Kčs.

Právoplatným rozsudkom Okresného súdu v Galante bol obvinený uznaný vinným trestným činom všeobecného ohrozenia podľa § 180 ods. 1, 2 písm. a), b), c) tr. zák., ako aj trestným činom poškodenia majetku v socialistickom vlastníctve z nedbanlivosti podľa § 137 odst. 1, 2 tr. zák. a trestným činom ublíženia na zdraví podľa § 224 ods.1 tr. zák.

Zato bol obvinený podľa § 180 ods. 2 tr. zák. s prihliadnutím na ustanovenie § 35 ods. 1 tr. zák. odsúdený na podmienený trest odňatia slobody v trvaní (dvoch) 2 rokov.

Najvyšší súd na sťažnosť pre porušenie zákona podanej generálnym prokurátorom uvedený rozsudok v celom rozsahu zrušil a Okresnému súdu v Galante prikázal, aby vec znova prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Skutkové zistenia okresného súdu sú správne, lebo zodpovedajú výsledkom vykonaného dokazovania.

Nesprávne je však právne posúdenie zistenej trestnej činnosti obvineného.

Výsledkami vykonaného dokazovania bolo preukázané, že 6. 12. 1961 nastúpil obvinený do služby strážnika na trati-závorára v železničnej zastávke v P. Službu riadne prevzal od závorárky V., ktorá ho pri odovzdávaní služby ešte osobitne upozornila, aby dával zvýšený pozor, nakoľko bola hustá hmla.

Povinnosťou obvineného bolo okrem iného obsluhovať závory na chránenom železničnom prechode vzdialenom 25 metrov od zastávky, kde menovaný vykonával službu. Ide o dvojkoľajnú železničnú trať, ktorá je na priecestí opatrená 3 drevenými hranami.

Obvinenému bol hlásený predvídaný odchod vlaku č. 520 zo stanice S. (vzdialený od P. 10 km) o 7.21 hod. Na základe tohto hlásenia obvinený zatvoril závory. Obvinený však závory po prechode tohto vlaku neotvoril, nakoľko medzitým bol zo stanice L. vzdialený 7 km od P. hlásený predvídaný odchod vlaku 321 o 7,27 hod. a taktiež bol zo stanice S. hlásený predvídaný odchod vlaku Pn 6022 o 7,37 hod.

Po prechode vlaku R 321 obvinený počul trúbenie pochádzajúce od nákl. auta, ktoré prichádzalo od obce P. smerom ku trati. Obvinený nato vyšiel von zo služobnej miestnosti ku koľaji č. 2, poďíval sa na obidva smery či nevidieť alebo počuť priblíženie vlaku ku priecestiu. Keď nezistil priblíženie sa vlaku v domnienke, že ohlásený nákladný vlak má oneskorenie, otvoril závory, aby umožnil nákladnému autu prechod cez prechod.

V čase, keď nákladné auto sa už dostalo na koľaj č. 2., obvinený spozoroval, že od stanice S. sa po koľaji č. 1 blíži vlak ku prechodu. V snahe, aby zabránil riadičovi uvedeného auta prechod cez koľaj č. 1, začal rýchlo zatvárať závory. Riadič tohto auta spozoroval, že stredné závorové rahno mu klesá na motor vpredu, vyklonil sa z kabíny a zavolať na obvineného „Čo je?“. Krátko nato prichádzajúci vlak Pn 6022 narazil do nákl. auta, pričom došlo k usmrteniu riadiča tohto nákl. auta D. a bola taktiež na majetku v socialistickom vlastníctve spôsobená škoda prevyšujúca 100 000,- Kčs.

Obvinený podľa zprávy Okresnej odborovej rady pracoval u ČSD od 1. 11. 1960. Dňa 3. 1. 1961 zložil skúšky pre strážnika - traťového závorára s prospechom dobrým. Okrem toho sa podrobil skúške z predpisov pre funkciu náhradníka úpravcu trate. Obvinený u ČSD konal rôzne služby, medzi inými zastupoval aj závorárov. Obvinený bol teda dobre oboznámený s predpismi v súvislosti so službou závorára a musel si byť teda vedomý toho, že svojím konaním porušuje základné a dôležité bezpečnostné predpisy predovšetkým ustanovenia § 514 a § 519 Dopravných predpisov.

Obvinený teda svojím nedbalostným konaním, následkom ktorého došlo k usmrteniu riadiča D. ako aj k poškodeniu majetku v socialistickom vlastníctve v hodnote viac ako 100 000,- Kčs, porušil dôležitú povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania a uloženú mu podľa zákona.

Okresný súd preto nepochybil, keď konanie obvineného podradil pod ustanovenie § 180 ods. 1 tr. zák.

Trestného činu podľa § 180 tr. zák. sa dopustí ten páchatel', ktorý z nedbanlivosti spôsobí alebo zvýši všeobecné nebezpečenstvo, alebo sťaží jeho odvrátenie alebo zmiernenie.

Všeobecné nebezpečenstvo nastáva vtedy, ak hrozí ľuďom bezprostredne a konkrétne nebezpečenstvo smrti alebo ťažkej újmy na zdraví, alebo cudziemu majetku škoda veľkého rozsahu. Škoda veľkého rozsahu musí zodpovedať škode, aká môže vzniknúť požiarom, povodňou, výbuchom apod.

O vzniku takého všeobecného nebezpečenstva môžeme teda hovoriť iba vtedy, ak nastane taká situácia, ktorá svojou povahou, rozsahom a intenzitou ohrozenia sa rovná nebezpečeniu požiaru, povodne, výbuchu apod. V súdenom prípade v dôsledku nedbalostného konania obvineného hrozilo, že dôjde ku zrážke očakávaného vlaku s nákladným autom.

Je nepochybné, že pri takejto situácii vzniklo bezprostredné a konkrétne nebezpečenstvo, že by mohlo dôjsť k usmrteniu nielen vodiča nákl. auta D., ale aj k ťažkému poraneniu, prípadne usmrteniu vlakového personálu prichádzajúceho vlaku v prípade, že by tento v dôsledku havárie vykoľajil. Je tiež nepochybné, že taktiež bezprostredne hrozilo, že či už na nákladnom aute, alebo na majetku ČSD dôjde ku škodám veľkého rozsahu, tj. škoda okolo 100 000,- Kčs.

Obvinený, ako pracovník so zkuškou z odborných Dopravných predpisov, bol si teda vedomý, že svojím konaním, ktoré je v rozpore s príslušnými hore citovanými ustanoveniami, môže zapríčiniť dopravnú železničnú nehodu, ovšem bez primeraných dôvodov spoliehal, že k tejto nehode nedôjde.

Nepochybil preto okresný súd, keď došiel k záveru, že obvinený porušil svojim konaním dôležitú povinnosť v zmysle ustanovenia § 180 ods. 2 písm. b) tr. zák. (obsiahnutú v § 180 ods. 3 tr. zák.

V danom prípade však, ako už bolo uvedené, došlo k usmrteniu občana vodiča nákladného auta. Samotné také konanie páchatela, ktorý z nedbanlivosti spôsobí inému ťažkú újmu na zdraví alebo smrť, pri porušení dôležitej povinnosti vyplývajúcej z jeho zamestnania naplňuje (ak nebola spôsobená ťažká újma na zdraví alebo smrť viac osobám) znaky trestného činu podľa § 224 ods. 1 resp. ods. 2 tr. zák.

Páchatel', ktorý porušením tejto dôležitej povinnosti spôsobí z nedbanlivosti na majetku v socialistickom vlastníctve väčšiu škodu, sa dopustí trestného činu poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 137 ods. 1 tr. zák. a ak týmto konaním spôsobí značnú škodu, aj podľa ods. 2 cit. zákonného ustanovenia. Je nepochybné, že obvinený svojím konaním spôsobil značnú škodu, keďže spôsobil dokonca škodu veľkého rozsahu, teda škodu ešte väčšiu, akú má na mysli zákon pod pojmom značná škoda.

Okresný súd v súdenom prípade však prehliadol, že následky, ktoré nastali v dôsledku konania obvineného, postihnutého podľa § 180 ods. 1 tr. zák., sú postihnuté v § 180 ods. 3 tr. zák., zahrnujúce tiež aj porušenie dôležitej povinnosti v smysle § 180 ods. 2 písm. b) tr. zák.

Je preto ustanovenie uvedené v § 180 ods. 2 písm. a), c) a ods. 3 tr. zák. k ustanoveniam § 137 a § 224 tr. zák., ktoré chránia spoločenské záujmy, obsiahnuté už v ustanovení § 180 ods. 2, 3 tr. zák. v pomere špeciality.

Tým teda, že zákon v ustanovení § 180 ods. 2 a 3 tr. zák. osobitne postihol určitý druh trestných činov proti tým istým spoločenským vzťahom, aké sú uvedené v § 137 resp. 224 tr. zák., mienil tým postihnúť osobitnú povahu a stupeň nebezpečnosti takých útokov pre spoločnosť.

Tým však, že znaky trestných činov podľa § 137 resp. § 224 tr. zák., sú celkom obsiahnuté v § 180 ods. 2 resp. ods. 3 tr. zák., nemal okresný súd zákonné podklady, aby konanie obvineného posúdil

súčasne aj podľa § 137 a § 224 tr. zák.

V súdenom prípade teda tým, že konaním obvineného, že z jeho nedbalosti pri porušení dôležitej povinnosti vyplývajúcej z jeho zamestnania, bola spôsobená smrť poškodeného D. a bola spôsobená škoda veľkého rozsahu, malo byť toto konanie správne posúdené ako trestný čin obecného ohrozenia podľa § 180 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. a), b) tr. zák.

Okresný súd tým, že takto neposúdil konanie obvineného, porušil zákon jednak v tých ustanoveniach, ktoré použil neoprávnene (§ 180 ods. 2 písm. a), b), c), § 137 ods. 1, 2, § 224 ods. 1 tr. zák.) jednak v ustanovení, ktoré opomenul použiť (§ 180 ods. 3 písm. a), b) tr. zák.).

Bolo preto potrebné rozsudok Okresného súdu v Galante v celom rozsahu zrušiť a tomuto súdu vec prikázať na nové konanie a rozhodnutie s tým, aby pri správnom posúdení konania obvineného po právnej stránke riadiac sa právnym názorom Najvyššieho súdu (§ 270 ods. 4 tr. por.), vyslovil u menovaného obvineného nový trest, ktorý bude v súlade z hľadiskami uvedenými v § 31 ods. 1 tr. zák, a ktorý vo zmysle § 23 ods. 1 tr. zák. zaručí nápravu obvineného a bude pôsobiť výchovne aj na ostatných členov spoločnosti.